

System kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Mszanie Dolnej

§ 1

Cele i organizacja systemu kontroli wewnętrznej

Cele systemu kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Mszanie Dolnej zgodnie z przepisami – art.9c ust .1 Prawo bankowe to zapewnienie:

- 1) skuteczności i efektywności działania Banku;
- 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
- 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
- 4) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

§ 2

Zasady funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej

System kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Mszanie Dolnej oparty został na założeniach przedstawionych w:

- 1) Ustawie z dnia 29 sierpnia 1997r. Prawo bankowe;
- 2) Ustawie z dnia 7 grudnia 2000r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających;
- 3) Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 8 czerwca 2021r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń w bankach;
- 4) Rekomendacji H KNF dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach;
- 5) Rekomendacji Z KNF dotyczącej zasad ładu wewnętrznego w bankach;
- 6) innych powszechnie obowiązujących przepisach prawa oraz dobrych praktykach w zakresie funkcji audytu oraz systemu kontroli wewnętrznej.

§ 3

Funkcja kontroli

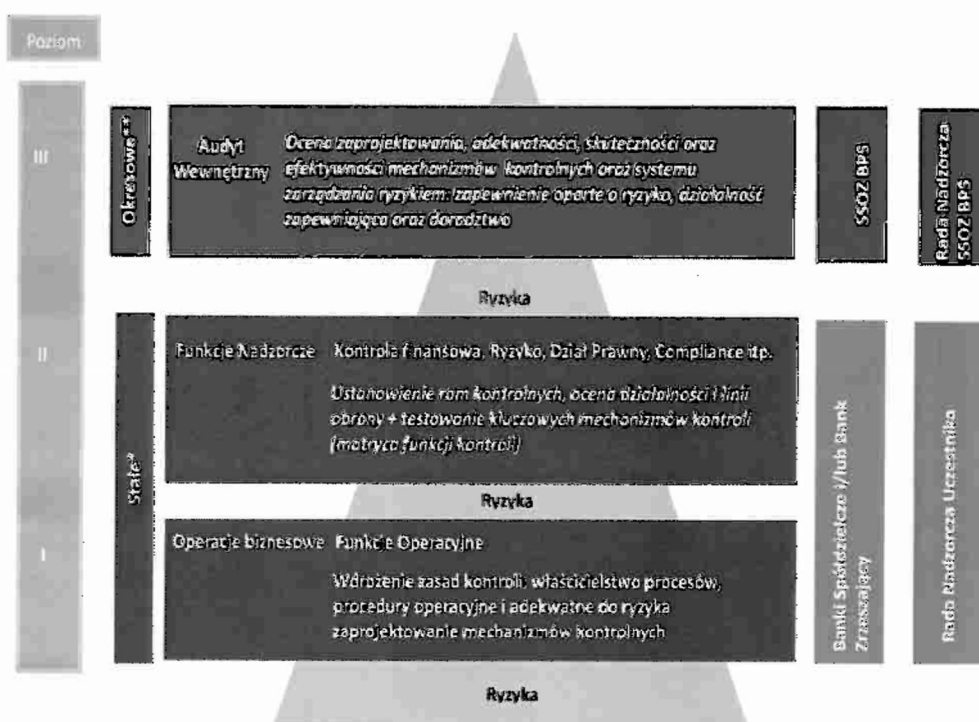
1. Na funkcję kontroli składają się:
 - 1) mechanizmy kontrolne,
 - 2) niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych,
 - 3) raportowanie w ramach funkcji kontroli.
2. Bank przypisuje kluczowe mechanizmy kontrolne procesom istotnym.
3. Bank zapewnia dokumentację funkcji kontroli w szczególności poprzez:
 - 1) rejestrowanie każdej operacji, transakcji, produktu i usługi oraz opis systemu, procesu, struktury organizacyjnej;
 - 2) opis w formie matrycy funkcji kontroli – powiązania celów, o których mowa w § 1, z procesami w działalności Banku, które przez Bank zostały uznane za istotne oraz kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych.

§ 4

Struktura Systemu Kontroli Wewnętrznej

I. Organizacja systemu kontroli wewnętrznej

1. Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech, niezależnych poziomach (liniach obrony).
2. Na pierwszy poziom (I linię obrony) składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej banku.
3. Na drugi poziom (II linię obrony) składa się co najmniej:
 - 1) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od zarządzania ryzykiem, o którym mowa w ust. 2;
 - 2) działalność komórki do spraw zgodności (tj. Stanowiska ds. ryzyka braku zgodności i kontroli instytucjonalnej),
4. Na trzeci poziom (III linię obrony) składa się działalność Audytu Wewnętrznego. W Banku funkcja Audytu Wewnętrznego sprawowana jest przez Audyt Wewnętrzny SSOZ BPS zgodnie z art.22d ust 1 pkt 2 ustawy z dnia 7 grudnia 2000r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających.
5. Schemat struktury systemu kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Mszanie Dolnej został oparty na wytycznych SSOZ BPS i przedstawiony poniżej:

*Kontrole wpisane w przebieg procesu, wykonywane regularnie.

**Audyty realizowane przez komórkę audytu wewnętrznego w oparciu o Plan Audytu zatwierdzony przez Radę Nadzorczą Spółdzielni.

II. Organizacja zadań w ramach systemu kontroli

1. W ramach systemu kontroli wewnętrznej wyodrębnia się:
 - 1) funkcję kontroli,
 - 2) komórkę ds. zgodności (tj. Stanowisko ds. ryzyka braku zgodności i kontroli instytucjonalnej),
 - 3) komórkę audytu wewnętrznego.
2. Funkcja kontroli - ma za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku, obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji, tj. stosowanie mechanizmów kontrolnych, niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, raportowanie w ramach funkcji kontroli odpowiednio do powierzonych danym stanowiskom, grupom ludzi lub jednostkom organizacyjnym zadań;
3. Stanowisko ds. ryzyka braku zgodności i kontroli instytucjonalnej
 - ma za zadanie monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, zwłaszcza w zakresie dokonywania testowania pionowego pierwszej linii, a także prowadzenia i aktualizowania matrycy funkcji kontroli,
 - ma za zadanie identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie – działanie komórki regulowane jest w odpowiednim regulaminie zatwierdzanym przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą;
4. Komórka audytu wewnętrznego - ma za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, z wyłączeniem komórki audytu wewnętrznego. W Banku funkcję Komórki Audytu Wewnętrznego pełnią odpowiednie komórki Departamentu Audytu Spółdzielni Ochrony Zrzeszenia BPS.

§ 5

Kontrola realizowana na Poziomie I

1. Celem kontroli realizowanej na Poziomie I jest zapewnienie zgodności wykonywanych czynności z procedurami wewnętrznymi, a także bieżące reagowanie na stwierdzone nieprawidłowości oraz monitorowanie mechanizmów kontrolnych. Kontrola ta obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji.
2. Kontrola sprawowana jest w zakresie jakości i poprawności wykonywanych czynności przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez osoby z nim współpracujące i jego bezpośredniego przełożonego oraz wszystkie osoby, którym czynności kontrolne wyznaczono w zakresach obowiązków.

§ 6

Kontrola realizowana na Poziomie II

1. Kontrola realizowana na Poziomie II to czynności kontrolne realizowane przez specjalnie dedykowane do tego stanowiska lub komórki organizacyjne Banku Spółdzielczego w Mszanie Dolnej, niezależne od zarządzania ryzykiem i kontroli wykonawczych na Poziomie I, z zachowaniem zasady braku konfliktu interesów w realizacji czynności kontrolnych.
2. Kontrola realizowana na Poziomie II ma charakter ciągły i kompleksowy. Celem kontroli realizowanej na Poziomie II jest ocena skuteczności mechanizmów kontrolnych na Poziomie I

i Poziomie II oraz ocena skuteczności mechanizmów kontrolnych na Poziomie I i Poziomie II oraz ocena prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku.

3. W Banku działają adekwatne mechanizmy zapewniające niezależność Stanowiska ds. ryzyka braku zgodności i kontroli instytucjonalnej.

§ 7

Kontrola realizowana na Poziomie III

1. Kontrola na Poziomie III w Banku Spółdzielczym w Mszanie Dolnej realizowana jest przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, która ma za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej Banku.
2. Audyt wewnętrzny polega na okresowym badaniu, ocenie i doskonaleniu istniejących wdrożonych mechanizmów kontroli wewnętrznej oraz ich praktycznego stosowania. Audyt wewnętrzny ocenia zarówno zaprojektowanie jak i efektywność kontroli realizowanych na Poziomie I i II, a także ocenia skuteczność i adekwatność systemu zarządzania ryzykiem.
3. Zasady organizacji i realizacji audytu wewnętrznego są uregulowane w Załączniku nr 11 do Umowy Systemu Ochrony.

§ 8

Podstawowe i szczegółowe obowiązki i zasady działania oraz zapewnienie niezależności Stanowiska ds. ryzyka braku zgodności i kontroli instytucjonalnej

I. Podstawowe zasady działania komórki polegają w szczególności na:

- 1) opracowaniu regulaminu funkcjonowania komórki do spraw zgodności,
- 2) przeprowadzaniu czynności komórki określonych w pkt 4-8 na podstawie regulaminu funkcjonowania komórki do spraw zgodności oraz procedur i metodyk;
- 3) dokumentowaniu czynności komórki określonych w pkt 4-8;
- 4) identyfikowaniu ryzyka braku zgodności, w szczególności przez analizę przepisów prawa, regulacji wewnętrznych banku, standardów rynkowych oraz wyników wewnętrznych postępowań wyjaśniających przeprowadzanych przez komórkę do spraw zgodności;
- 5) ocenie ryzyka braku zgodności przez pomiar lub szacowanie tego ryzyka;
- 6) projektowaniu i wprowadzaniu, bazujących na ocenie ryzyka braku zgodności, mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności;
- 7) monitorowaniu wielkości i profilu ryzyka braku zgodności, po zastosowaniu mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności;
- 8) okresowym przekazywaniu raportów w zakresie ryzyka braku zgodności do Zarządu i Rady Nadzorczej.
- 9) dokonywaniu testowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych poprzez planowe i doraźne kontrole w jednostkach i komórkach organizacyjnych Banku, a także ocenie poprawności stosowania i przestrzegania w kontrolowanych jednostkach i komórkach ustanowionych mechanizmów kontrolnych, z wyłączeniem zadań komórki,
- 10) dokonywaniu analiz niezbędnych do oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w Banku, z wyłączeniem zadań komórki, w oparciu o dane uzyskiwane w wyniku przeprowadzanego testowania (kontroli) oraz dane otrzymywane z systemu sprawozdawczości,
- 11) bieżącym monitorowaniu i ocenie stopnia realizacji zaleceń pokontrolnych z audytu wewnętrznego dokonywanego przez komórkę audytu wewnętrznego,

- 12) opiniowaniu i monitorowaniu realizacji planów testowania (planów kontroli) związanych z testowaniem przestrzegania mechanizmów kontrolnych przez poszczególne jednostki i komórki organizacyjne Banku (testowaniem poziomym),
- 13) sporządzaniu okresowych sprawozdań z zakresu prowadzonej działalności i przedkładanie ich Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej.

II. Zapewnienie niezależności

1. W banku funkcjonują mechanizmy zapewniające niezależność komórki do spraw zgodności (tj. Stanowiska ds. ryzyka braku zgodności i kontroli instytucjonalnej).
2. Zarząd i Rada Nadzorcza zatwierdzają regulamin funkcjonowania komórki do spraw zgodności (tj. Stanowiska ds. ryzyka braku zgodności i kontroli instytucjonalnej).
3. Osoba kierująca komórką do spraw zgodności ma zapewniony bezpośredni kontakt z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej.
4. Osoba kierująca komórką do spraw zgodności lub osoba ją zastępująca uczestniczy w posiedzeniach Zarządu Banku.
5. Osoba kierująca komórką do spraw zgodności lub osoba ją zastępująca uczestniczy w posiedzeniach Rady Nadzorczej w przypadku, gdy przedmiotem posiedzenia są zagadnienia związane z systemem kontroli wewnętrznej, w tym zapewnianiem zgodności, audytem wewnętrznym lub zarządzaniem ryzykiem.
6. Powoływanie osoby kierującej komórką do spraw zgodności odbywa się za zgodą Rady Nadzorczej.
7. Odwołanie osoby kierującej komórką do spraw zgodności odbywa się za zgodą Rady Nadzorczej po uprzednim wysłuchaniu przez Radę Nadzorczą.
8. W Banku funkcjonuje szczegółowy tryb kontroli wynagrodzeń pracowników zatrudnionych w komórce do spraw zgodności, zapewniający niezależność i obiektywizm wypełniania przez nich zadań oraz umożliwiający zatrudnianie osób o odpowiednich kwalifikacjach, doświadczeniu i umiejętnościach.
9. W Banku istnieją mechanizmy chroniące pracowników komórki do spraw zgodności przed nieuzasadnionym wypowiedzeniem umowy o pracę.
10. W przypadku zmiany na stanowisku kierującego komórką do spraw zgodności, Bank niezwłocznie informuje o tym fakcie Komisję Nadzoru Finansowego, wraz ze wskazaniem przyczyny.

Nadzór organów Banku nad systemem kontroli

§ 9

I. Zarząd

1. Do obowiązków Zarządu Banku należy zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnianie we wszystkich jednostkach organizacyjnych, komórkach organizacyjnych, i stanowiskach organizacyjnych banku, funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej.
2. Zarząd Banku zapewnia niezależność Stanowiska ds. ryzyka braku zgodności i kontroli instytucjonalnej oraz zapewnia środki finansowe niezbędne do skutecznego wykonywania zadań oraz systematycznego podnoszenia umiejętności i kwalifikacji pracownika na tym stanowisku.
3. Zarząd Banku odpowiada za zapewnienie adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych w procesach funkcjonujących w Banku.
4. Zarząd Banku podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz współpracy z komórką do spraw zgodności, a także dostępu pracownikom tych

komórek do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.

5. W przypadku wykrycia nieprawidłowości przez system kontroli wewnętrznej, Zarząd Banku podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące.
6. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Zarząd Banku:
 - 1) odpowiada za efektywne zarządzanie w banku ryzykiem braku zgodności, rozumianym jako ryzyko skutków nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych;
 - 2) odpowiada za opracowanie polityki zgodności, zapewnienie jej przestrzegania i składanie Radzie Nadzorczej raportów w sprawie zarządzania w Banku ryzykiem braku zgodności;
 - 3) w przypadku wykrycia nieprawidłowości w stosowaniu polityki zgodności, Zarząd podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia tych nieprawidłowości, w tym środki naprawcze lub dyscyplinujące.
7. Zarząd Banku, nie rzadziej niż raz w roku, informuje Radę Nadzorczą o sposobie wypełnienia zadań, o których mowa w ust. 6.

II. Rada Nadzorcza

1. Do obowiązków Rady Nadzorczej należy nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej.
2. Rada Nadzorcza monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o informacje uzyskane od komórki do spraw zgodności (tj. Stanowiska ds. ryzyka braku zgodności i kontroli instytucjonalnej), Zarządu Banku oraz Komitetu Audytu.
3. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych, Rada Nadzorcza:
 - 1) nadzoruje wykonywanie obowiązków przez Zarząd dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności;
 - 2) zatwierdza politykę zgodności banku;
 - 3) najmniej raz w roku ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank.
4. Rada Nadzorcza powołuje zgodnie z przepisami prawa „Komitet audytu”, któremu zleca bieżące monitorowanie systemu kontroli wewnętrznej, w tym monitorowanie skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oraz audytu wewnętrznego.
5. Szczegółowy tryb i zakres działania Komitetu audytu, określa Regulamin działania Komitetu audytu uchwalany przez Radę Nadzorczą.
6. Rada Nadzorcza zatwierdza kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej ustanowione przez Zarząd.
7. Rada Nadzorcza dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, komórki do spraw zgodności.

III. Komitet Audytu

1. Komitet Audytu dokonuje oceny systemu kontroli wewnętrznej oraz oceny na podstawie przedstawionych przez Zarząd Banku sprawozdań na temat wyników, identyfikacji, oceny, kontroli i modyfikacji wielkości i profilu ryzyka braku zgodności.
2. Komitet Audytu raportuje swoje oceny do Rady Nadzorczej Banku.

Kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej

§ 10

1. Zarząd ustanawia kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, a Rada Nadzorcza je zatwierdza, zatwierdzając Regulamin kontroli wewnętrznej.
2. Bank ustala następujące kryteria:
 - Osiągnięcie wskaźników określonych w Umowie SOZ;
 - Materializacja ryzyka reputacji;
 - Straty operacyjne;
 - Limity wewnętrzne;
 - Skargi Klientów do KNF;
 - Skargi Klientów do Banku;
 - Inspekcja KNF;
 - Ocena nadzorcza BION (aktualna);
 - Ocena SKW w Systemie Ochrony (aktualna);
 - Wyniki oceny punktowej;
 - Wyniki ostatniego badania audytowego;
 - Wyniki kontroli/przeglądów realizowanych przez komórki wewnętrzne;
 - Realizacja zaleceń poaudytowych oraz zaleceń wynikających z ocen zewnętrznych, testowania pionowego i poziomego oraz zaleceń sformułowanych w wyniku inspekcji KNF;
 - Realizacja celów strategicznych;
 - Realizacja planu finansowego;
 - Realizacja WPN (o ile dotyczy).
3. Kryteria oceny adekwatności i skuteczności kontroli wewnętrznej podlegają corocznej weryfikacji, w toku przeglądu zarządczego Regulaminu kontroli wewnętrznej.